

A Pécsi Ítéltábla a dr. Gerencsér György ügyvéd (címe) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Waldmann Gábor ügyvéd címe) által képviselt **Lombard Pénzügyi és Lízing Zrt.** (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kaposvári Törvényszék 2016. október 19. napján kelt 20.P.20.073/2016/17. számú ítélete ellen a felperes által 19. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 20.000 (húszezer) forint másodfokú eljárásban felmerült költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **I n d o k o l á s**

A 2008. április 22. napján megkötött ... számú egyedi kölcsönszerződés alapján az alperes jogelődje 1.579.000 forint kölcsönt nyújtott a felperesnek személygépkocsi vásárlás céljára. A szerződésben mértékadó devizanemként a svájci frankot határozták meg. A szerződés 3. pontjában a kölcsönbevevő kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós- és adásvételi szerződésben, valamint az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette; azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el, és az üzletszabályzat átvételét a szerződés aláírásával nyugtázta.

A 8. pont szerint a választott normál deviza alapú finanszírozásra figyelemmel a kamatváltozás I-et és kamatváltozás II-t (árfolyamváltozás) a Hirdetmény szerinti gyakorisággal kell megfizetni. A THM mértékét 16,86 %-ban, a rendszeres törlesztőrészeket számát 120 darabban, azok összegét 25.377 forintban, az összes törlesztő részletet 3.045.240 forintban tüntették fel.

A ... számú üzletszabályzat V.6. pontja úgy rendelkezett, hogy amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, mely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

A felek között a felülvizsgált elszámolás megtörtént. Az alperes a kölcsönszerződést 2016. március 23. napjára felmondta, utóbbi időpontra a tartozás teljes összegét 1.257.273 forintban határozta meg.

A felperes módosított keresetében a szerződés 3. és 8. pontja tisztességtelenség miatti érvénytelenségének megállapítását kérte, mert az egyedileg meg nem tárgyalt árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel nem felel meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek, az alperes (jogelődje) a kockázatot nem tárta fel. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte azzal, hogy az alperes 871.436 forint árfolyamkülönbözetet, további 9.622 forint túlfizetést írjon jóvá a javára.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 205.§ (1)-(4) bekezdésére, 205/A.§ (1)-(3) bekezdésére, 209.§ (2)-(4) bekezdésére, Ptk. 209/A.§ (2) bekezdésére és a Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatának 1. pontjára hivatkozással a keresetet elutasította. Határozatának indoklása szerint a szerződés részleges vagy teljes érvénytelensége akkor állapítható meg, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Az egyedi kölcsönszerződés mértékadó devizanemre vonatkozó kitétele, az üzletszabályzat mértékadó devizanem, mértékadó árfolyam, kamatváltozás (árfolyamváltozás) fogalom meghatározásai alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára egyértelmű és világos volt, hogy a szerződés deviza alapú és ennek megfelelően a fizetési kötelezettség a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyamváltozása függvényében módosulhat. A szerződés alapján egyértelmű, hogy svájci frank alapú finanszírozás esetén a kockázat a fogyasztót terheli. A felperes maga sem állította, hogy ezzel ellentétesen olyan tájékoztatást kapott volna, mely szerint az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége vagy pedig bizonyos mértékben korlátozott. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint így a szükséges tájékoztatást a felperes megkapta és azt aláírásával is elismerte; az ezzel ellentétes nyilatkozata az okirati bizonyítékokban foglalt tényállításokat nem dönti meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, amelyben annak megváltoztatását és pontosított kereseti kérelmének teljesítését kérte. A fellebbezésben foglaltak szerint az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy az Európai Unió Bíróságának C-449/13. számú határozatában foglaltak ellenére a kölcsönszerződés 3. pontja szerinti szabványzáradék miként minősülhet egyértelmű, világos és közérthető tájékoztatásnak. Hangsúlyozta, hogy a perben fogyasztói minősége nem volt vitás, így a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének bizonyítása az alperest terhelte, a tájékoztatás mikéntjének megítélésére pedig az Európai Unió Bíróságának C-186/16. számú ítéletében foglaltak irányadók. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy ítélte meg, hogy a szerződés 3. pontja megfelelő tájékoztatásnak minősíthető; a jogszabályi követelményeknek megfelelő tájékoztatás megtörténtének bizonyítására ugyanis önmagában a szabványzáradék nem elégséges; az alperes az ő állításával szemben nem bizonyította, hogy az üzletszabályzat rendelkezései egyedi megtárgyalásra kerültek, és így váltak a kölcsönszerződés részévé. Az alperes megbízottja a szerződéskötés előtt érdemi tájékoztatást az árfolyamkockázatról nem adott, ténylegesen az árfolyamváltozás lehetőségét minimalizálva valótlan megállapítást tett, és ezzel őt megtevesztette. Kifogásolta, hogy az elsőfokú eljárásban a személyes meghallgatására nem került sor.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperes a másodfokú eljárásban kérte a per tárgyalásának felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-51/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. Kérelmét a másodfokú bíróság elutasította.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen megállapított ítéleti tényállást a másodfokú bíróság a jogi indokolás alátámasztására a rendelkezésre álló iratok alapján annyiban egészíti ki, hogy az üzletszabályzat I.6. pontja a normál deviza konstrukcióra, I.17. pontja a mértékadó devizanemre, I.22. pontja az árfolyamra, I.23. pontja a rendkívüli árfolyam eseményre, I.24. pontja a mértékadó árfolyamra, I.25.b. pontja az árfolyamváltozásra vonatkozó rendelkezést tartalmazott. Ez utóbbi pont szerint az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam és a mértékadó árfolyam hányadosával arányos.

A tényállás fentiek szerinti kiegészítése mellett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetésekkel és a keresetet elutasító érdemi döntésével is egyetértett.

A felperes fellebbezésében változatlanul hivatkozott arra, hogy az alperes, illetve a kereskedőház üzletkötői a szerződéskötés előtt érdemi és fontos tájékoztatást nem adtak az árfolyamkockázat tekintetében, a szabványzáradék pedig önmagában a tájékoztatás megtörténtét nem bizonyítja. Továbbra is állította, hogy az üzletszabályzatot egyedileg nem tárgyalták meg, így az nem vált a szerződés részévé.

A felperes fellebbezésében is hivatkozott ún. szabványzáradék kérdésével az Európai Unió Bírósága a C-449/13. számú ítéletében foglalkozott, amely a 2008. április 23. napján kelt 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseit értelmezi. A bíróság által vizsgált ún. szabványzáradék a fogyasztó arra vonatkozó elismerését tartalmazta, hogy a hitelező maradéktalanul és megfelelő módon teljesítette a reá háruló szerződéskötést megelőző kötelezettségeket. Az ilyen tartalmú záradék kapcsán állapította meg az Európai Unió Bírósága, hogy az a pénzintézetet terhelő kötelezettségek teljesítésére vonatkozó bizonyítási teher megfordulását eredményezheti, és így sértheti a 2008/48 irányelvben elismert jogok tényleges érvényesülését. A perbeli szerződéses rendelkezésnek azonban nem része a fogyasztó ilyen tartalmú nyilatkozata, így a hivatkozott ítélet a perbeli jogvita elbírálása szempontjából nem irányadó.

Alaptalanul hivatkozott a felperes arra is, hogy az általános szerződési feltételek nem képezték a szerződés részét.

Az 1959. évi Ptk. 205/B.§ (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.

A perbeli kölcsönszerződés aláírásával a felperes elismerte az üzletszabályzat átvételét, annak tényleges átadását sem vitatta, így az egyedi megtárgyaltság hiányában is a kölcsönszerződés részévé vált. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az általános szerződési feltételek egyedi megtárgyaltsága fogalmi önellentmondás, mert az általános szerződési feltételek ebbéli minősítésének alapja éppen az egyedi megtárgyaltság hiánya [1959. évi Ptk. 205/A.§ (1) bekezdés].

Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor a tájékoztatási kötelezettség alperes részéről történt teljesítését az általános szerződési feltételek, illetőleg az egyedi kölcsönszerződés rendelkezéseinek az egybevetése alapján vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság által is hivatkozott 2/2014. Polgári jogegységi határozat szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvező kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959. évi Ptk. 209.§ (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

A felperes által is irányadónak tekintett, R és társai ügyében C-186/16. számon hozott ítéletében az Európai Unió Bírósága úgy foglalt állást, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit is (C-186/16. számú ítélet 2) pont). A szerződési feltétel tisztességtelen jellege az érintett szerződés megkötésének időpontjához viszonyítva értékelendő, figyelemmel mindazon körülményekre, amelyekről az eladónak vagy szolgáltatónak a szerződés megkötésének időpontjában tudomása lehetett, és amelyek az említett szerződés későbbi teljesítésére kihathattak (C-186/16. számú ítélet 3) pont).

A perbeli kölcsönszerződés és az annak részét képező üzletszabályzat alapján a fent részletezett kötelezettségek teljesítése megállapítható. A szerződés tartalmazza, hogy a mértékadó devizanem CHF, a kölcsönbevevő normál deviza alapú finanszírozást választott, a szerződés kitér arra is, hogy az árfolyamváltozást a kölcsönbevevő a hirdetmény szerinti gyakorisággal köteles megfizetni. Az üzletszabályzat V.6. pontja egyértelműen rögzíti, hogy amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, mely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az üzletszabályzat idézett rendelkezése és az üzletszabályzat I.6., I.17., I.20., I.22., I.23., I.24., I.25.b. pontjai alapján az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára egyértelműen felismerhetőnek kellett lennie, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, amely korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam és a mértékadó (kölcsönszerződés létrejötté napján irányadó vételi) árfolyam hányadosával arányos.

Amennyiben a felperes az üzletszabályzatot nem ismerte meg és nem olvasta el, az azt jelenti, hogy nem az átlagfogyasztótól elvárható körültekintéssel járt el a szerződés megkötése során. Az pedig a 6/2013. Polgári jogegységi döntés alapján is egyértelmű, hogy az árfolyamváltozás felső határáról

nem kellett tájékoztatnia a pénzügyi intézménynek a felperest, miután annak nincs előre látható, kiszámítható mértéke vagy korlátja, különösen hosszabb futamidő esetén.

A felperes kizárólag fellebbezésében hivatkozott arra, hogy az alperes képviselője az árfolyamváltozásról nem valós, illetve valótlannak bizonyult megállapítást tett, amellyel a Pp. 235.§ (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú bíróság érdemben nem foglalkozott. E körülményre figyelemmel a felperes személyes meghallgatása is mellőzhető volt.

A fentiekre tekintettel a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezéseinek tisztességtelensége az 1959. évi Ptk. 209.§ (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem vizsgálható és nem állapítható meg.

A 3/2005. (XI.14.) PK-KK vélemény indokolása szerint, amennyiben a bíróság arról szerez tudomást, hogy az előtte folyó perben bizonyított tények alapján felmerült jogkérdésben, a jogviszony minősítése szempontjából azonos tényekre alapítottnak más polgári perben a Pp. 185/A.§-a alapján előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeztek, és a bíróság úgy ítéli meg, hogy az EK szerződés értelmezése, vagy a közösségi intézmények jogi aktusainak érvényessége és értelmezése szükséges, mert ezektől függ az ügy érdemi eldöntése, úgy az EU Bíróság döntésének közzétételéig a per tárgyalását a Pp. 152. § (2) bekezdése alapján felfüggesztheti.

A C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ügy az árfolyamkockázat kérdésével kapcsolatos, elsősorban annak tisztázásra irányul, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó, és a devizahitel-szerződések egyik fő tárgyának tekinthető szerződési feltétel tisztességtelen jellege a 93/13. EKG irányelv alapján vizsgálható-e vagy sem. Az előzetes döntéshozatali eljárás az irányadó nemzeti jognak, a devizatorvények rendelkezéseinek azon az értelmezésén alapul, hogy az árfolyamrésszel együtt az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét is előíró, tisztességtelen szerződési feltétel kiesésével az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel jogalkotási beavatkozás következtében ex tunc hatállyal vált a szerződés részévé. Az árfolyamkockázatot érintő ex tunc hatályú beavatkozásra vonatkozó, a kevesebből a többre (az árfolyam mikénti alkalmazásából az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségére) típusú következtetésen alapuló közvetett értelmezéshez azonban jogalkalmazói konszenzus nem fűződik. Az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyává tett kérdések ennek megfelelően elsődlegesen nem valamely közösségi jogi aktus, hanem a nemzeti jog értelmezését igénylik, amit az Alaptörvény 28. cikkének értelmében az uniós jog primátusának elvét nem sértve a nemzeti bíróságoknak kell elvégezniük. Ebben a körben utal a másodfokú bíróság arra is, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés árfolyamkockázatot adósra telepítő, főszoolgáltatást megállapító rendelkezése tisztességtelenségének érdemi vizsgálhatóságát a feltétel világos és érthető voltára figyelemmel kizárta, ezért a jelen perben nem volt előkérdés, hogy a tisztességtelenség vizsgálhatósága más okból (a jogalkotói beavatkozás folytán) kizárható-e.

Az adott előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező többi kérdés - így az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának mibenléte - azért nem érintette ezt a pert, mert az ítéletábra álláspontja szerint a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége vizsgálhatóságának szempontjai körében a Kúria által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban az Európai Unió Bírósága már közzétette a C-26/13. számú ítéletét az irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezéséről. A Kúria ennek alapján adott iránymutatást a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során alkalmazandó szempontokról. Az irányelv értelmezését megalapozó jogkérdésre vonatkozó ítélkezési gyakorlat folytán az ismételt

feltett előzetes döntéshozatali kérdés elbírálása, az irányelv újbóli értelmezése nem minősül jelen ügy előkérdésének, hiszen a jogvita az irányelv ismételt értelmezése hiányában is érdemben eldönthető.

A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és a sikertelenül fellebbező felperest kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltség megfizetésére a Pp.78.§ (1) bekezdése, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján.

Pécs, 2017. október 12.

. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró